

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพ
การศึกษาสันทราย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2
Innovative Leadership of School Administrators in the San Sai 2 Educational
Development Network Group Under the Chiang Mai Primary Educational Service
Area Office 2

บรรเทิง โสภามิมพ์ Bunternng Sopapim

สิทธิชัย มูลเขียน Sittichai Moonkein

สุรัตน์ ศรีตาเดช Surat Sridadet

ประกอบ สารวรรณ Prakob Sarawan

มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

North-chiang mai university

bts2518@gmail.com

Received 2024/02/28

Revised 2024/07/29

Accepted 2024/08/06

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา และ 2) แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ปีการศึกษา 2566 รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธีเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง 92 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 9 คน ครูผู้สอน 83 คน โดยการสุ่มอย่างง่ายแบบมีสัดส่วน และผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อมูลโดย การสัมภาษณ์ จำนวน 5 คน โดยการสุ่มเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหำร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า

1)ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา สันทราย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก

2)แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรพัฒนาความรู้ ทักษะ การประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม และมีความคิดริเริ่ม ยอมรับแนวคิดและมุมมอง ใหม่ ๆ ความพร้อมปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งมีการวิเคราะห์ห้วงค์กร (SWOT) มีการจัดสรรงบประมาณและสนับสนุนการ

พัฒนาด้านเทคโนโลยีดิจิทัล นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมผ่านวงจรคุณภาพ PDCA การใช้กิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพในการพัฒนานวัตกรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาสถานศึกษา

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำ,ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม, คุณภาพการศึกษา

Abstract

This research The objectives are 1) to study the innovative leadership of school administrators and 2) guidelines for developing innovative leadership of school administrators in the San Sai 2 Educational Quality Development Network group under the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office, Area 2. Academic year 2023, research format mixed with quantitative and qualitative methods. The sample group consisted of 92 people, consisting of 9 educational institution administrators and 83 teachers, using simple random sampling with proportions. and experts provided information by interviewing 5 people by selecting them at random. The tools used in this research include: Questionnaires and interviews Data were analyzed by finding percentage, mean, and standard deviation. and content analysis

The results of the study found that

1) innovative leadership of school administrators In the San Sai 2 Educational Quality Development Network Group, under the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office, Area 2, the overall level is at a high level.

2) Guidelines for developing innovative leadership of educational institution administrators: Educational institution administrators should develop knowledge, skills Effective public relations in developing innovative leadership and have initiative Accept new ideas and perspectives, be ready to adapt to changing situations.

Keywords: Leadership, innovative leadership, educational quality

บทนำ

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมีความสำคัญต่อการบริหารงานของบุคลากรในองค์กร เพื่อช่วยกระตุ้นให้บุคคลเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจุดเน้นหรือเป้าหมายร่วมกันในการปฏิบัติงาน เกิดสัมพันธภาพที่ดีภายในกลุ่ม มีความเชื่อใจซึ่งกันและกันในการทำงาน สร้างแรงบันดาลใจและส่งเสริมให้บุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานไปสู่วิสัยทัศน์ขององค์กร (กุลชลี จงเจริญ, 2561 : 7) ดังนั้น ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสำคัญต่อทิศทางการสร้างนวัตกรรมให้เกิดขึ้นในองค์กร เป็นจุดเริ่มต้นในการส่งเสริมและสนับสนุนการ

ปฏิบัติงานให้ได้นวัตกรรมหรือสิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา สามารถพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพบนฐานของการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่ไม่หยุดนิ่ง (ปณตนนท์ เกียรประภากุล, 2561 : 2000-2001) ดังผลการศึกษาของ จิตินันท์ นันทะศรีและคณะ (2562 : 11) พบว่า ผู้บริหารจะต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม การก้าวสู่ความสำเร็จของการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพัฒนาตนเองสู่การเป็นผู้นำที่ครองตน ครองคน และครองงานได้เป็นอย่างดี ซึ่งต้องอาศัยการบริหารจัดการสมัยใหม่อย่างมีศิลปะในการทำงานทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารให้มีประสิทธิภาพ สิ่งสำคัญคือการพัฒนาทางความคิดเพื่อให้สามารถพัฒนางานให้ประสบผลสำเร็จต้องอาศัยผู้บริหารที่มีวิธีการและเทคนิคการบริหารจัดการใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ในการขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ทิศทางที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม จะกลายเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จและคุณภาพการบริหารจัดการ คุณภาพของบุคลากรและสถานศึกษา และส่งผลต่อการการบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพต่อสถานศึกษาได้ในที่สุด

โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 เป็นกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาให้กับผู้เรียนจำนวนทั้งสิ้น 9 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านสันศรี โรงเรียนบ้านสันพระเนตร โรงเรียนบ้านเมืองขอนแก่น โรงเรียนบ้านหัวฝาย โรงเรียนบ้านป่าเหมือด โรงเรียนบ้านป่าก้าง โรงเรียนบ้านหลักปิ่น โรงเรียนบ้านบวกเปา และโรงเรียนชลประทานเขื่อนแม่กวงจิราธิวัฒน์อุปถัมภ์ มีความมุ่งมั่นในการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยมีคุณภาพผู้เรียนเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จ และจากแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ที่ได้ระบุวิสัยทัศน์ (Vision) ไว้ว่า “องค์กรคุณภาพ ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม สู่ความยั่งยืน” (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2, 2566 : 27) แสดงถึงการให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมให้มีการบริหารสถานศึกษานำโดยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ได้เป็นอย่างดี

ด้วยผลการดำเนินงานยังมีคุณภาพของผู้เรียนบางประเด็นที่ยังไม่สามารถพัฒนาให้ได้ตามมาตรฐานตัวชี้วัดของหลักสูตร เช่น การประเมินคุณภาพผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 พบว่า ผลการประเมินโดยภาพรวมความสามารถทั้ง 2 ด้าน มีคะแนนเฉลี่ยระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 โดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 45.12 ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศทั้งสองด้าน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2, 2566 : 142) แสดงให้เห็นว่า ผลการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษายังไม่บรรลุตามเป้าประสงค์ที่ต้องการ” ตามความมุ่งหวังได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรมมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลใหม่ ๆ เข้าใช้ในการบริหารจัดการมีความมุ่งมั่น การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมมีการสร้างทีมและการมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษาให้มี

ประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้สถานศึกษามีนวัตกรรมการบริหารและจัดการศึกษาที่เอื้ออำนวยให้การเรียน การสอนสัมฤทธิ์ผลและเกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ในผู้เรียนตามที่กำหนดไว้

จากสภาพปัจจุบัน ความสำคัญและปัญหาของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 รวมไปถึงแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษา และเผยแพร่แก่บุคคลที่สนใจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

2) เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 วิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

ประชากร ที่ศึกษาจำนวนทั้งหมด 120 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 จำนวน 11 คน ครูผู้สอนของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 จำนวนทั้งสิ้น 109 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ศึกษาจำนวน 92 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวนโรงเรียนละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจงครูผู้สอน 83 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัย โดยใช้ตารางประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607-610 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด 2560 43)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิในการตอบแบบสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีการสุ่มเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ประธานเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 2 จำนวน 1 คน ผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสัน

ทราย 2 จำนวน 2 คน ครูผู้สอน กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา สันทราย 2 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา มากกว่า 2 ปีขึ้นไปจำนวน 1 คน ศึกษาในเทศก์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ผู้รับผิดชอบโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา สันทราย 2 จำนวน 1 คน

เครื่องมือการวิจัย

แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา สันทราย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 แบบตรวจสอบรายการ (Check list) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด และแบบปลายเปิดจำนวน 1 ฉบับ สำหรับสอบถามผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา สันทราย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 โดยเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

1. ศึกษาเอกสารทางวิชาการ ตำรา วารสาร และงานวิจัยในงานวิชาการ ทฤษฎี แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถาม
2. ศึกษาเอกสารทางวิชาการ ตำรา วารสาร และงานวิจัยในงานวิชาการ ทฤษฎี แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำมาสร้างเครื่องมือซึ่งได้แก่แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้าง
3. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหา ขอบข่ายนิยามศัพท์เฉพาะในองค์ประกอบต่าง ๆ ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา สันทราย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 แล้วนำเสนอแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้ข้อเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไข
4. สร้างแบบสอบถามให้ถูกต้อง ชัดเจน และครอบคลุมตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา งานวิจัยและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และพิจารณาความเหมาะสมของสำนวนภาษาที่ใช้สื่อความหมายให้ชัดเจน นำแบบสอบถามมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) โดยนำค่าคะแนนของผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละข้อมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความสอดคล้อง โดยดัชนีความสอดคล้องสูงกว่า 0.5 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้แต่ถ้าต่ำกว่า ต้องนำมาปรับปรุงให้แบบสอบถามถูกต้อง ชัดเจน เทียบตรงและสอดคล้องยิ่งขึ้นตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ตรวจสอบเครื่องมือ จำนวน 3 ท่าน

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดเครือข่ายพัฒนาคุณภาพสหทราย 1 จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้การหาค่าความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .870

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้ (Try Out) เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย เพื่อขอคำแนะนำและปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

7. นำแบบสอบถามฉบับไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสหทราย 2

จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามในประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 2 อันดับในแต่ละองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสหทราย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 มาจัดทำกรอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เพื่อหาแนวทางในการพัฒนา ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 10 ข้อ เพื่อนำไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอวิธีเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา สหทราย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัย ดังนี้

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสหทราย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ดังนี้

ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา สหทราย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยในระดับมากทุกข้อ และเมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการสร้างทีมและการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงด้านการมีทักษะการคิดสร้างสรรค์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลตามลำดับ

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ดังนี้

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์การบริหารสถานศึกษาให้เข้ากับยุคดิจิทัลและสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลง พัฒนาความรู้และทักษะในการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ และเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่มีประสิทธิภาพสูง สร้างวัฒนธรรมการสื่อสารที่โปร่งใส ชัดเจน เหมาะสมกับกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยมีการรับฟังความคิดเห็นอย่างเปิดเผย นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการสื่อสารกับผู้เกี่ยวข้อง ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยใช้ภาษาทางกายและคำพูดที่เหมาะสม

2. ด้านการมีทักษะความคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารควรเป็นผู้มีความคิดริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ยอมรับแนวคิดและมุมมองใหม่ ๆ มีความพร้อมปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และเปิดรับการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ มีความมุ่งมั่นและความอดทน พัฒนาระบบสารสนเทศและวัฒนธรรมองค์กรให้เห็นสำคัญของการศึกษา ขวนขวาย แสวงหาแนวความคิดใหม่ ๆ ส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่พัฒนานวัตกรรมรวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรผ่านการอบรม การดูงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถอดบทเรียนจากผู้ที่มีประสบการณ์สำเร็จ ผลักดันให้เกิดการสำรวจ ตั้งคำถาม และแสวงหาความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ เกิดความคิดสร้างสรรค์ พัฒนางานใหม่ ๆ เพื่อให้เห็นแนวทางในการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ

3. ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์ห้วงองค์กร (SWOT) ให้ทราบถึงความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐาน และเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างรอบด้าน เพื่อนำมาวางแผนการจัดสรรงบประมาณและบุคลากร รวมทั้งมีการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ในแผนปฏิบัติการ แผนการใช้งบประมาณ แผนการพัฒนาบุคลากร ตามความสำคัญและความจำเป็นอย่างทั่วถึง เพียงพอและเป็นธรรม

4. ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำหลักประชาธิปไตยและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาใช้ในการบริหารจัดการ ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลตามบทบาทและหน้าที่ ร่วมกันลงมือปฏิบัติงานเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายขององค์กร

5. ด้านการสร้างทีมและการมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารสถานศึกษา ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมผ่านวงจรคุณภาพ PDCA และการใช้กิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC : Professional Learning Community

อภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัยข้อที่ 1 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการสร้างทีมและการมีส่วนร่วม ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ด้านการมีทักษะการคิดสร้างสรรค์ และด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 2 มีความมุ่งมั่นในการนำนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สอดคล้องกับ จิราภา ประพันธ์พัฒน์ (2560 : 116) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีมีความมุ่งมั่นในการสร้างสรรค์นวัตกรรมโดยมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการที่จะเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานแบบเดิมๆ ให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามาใช้ในการสร้างสรรค์งานมากขึ้น โดยให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดสร้างสรรค์ทำงานเป็นทีม และสนับสนุนการปฏิบัติงานของครูให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น โดยเป็นผู้ที่เอื้ออำนวยต่อการเปลี่ยนแปลงในองค์กร เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลและมีภาวะผู้นำในการจัดการและสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ครู สอดคล้องกับ ปวีรัตน์ ยืนยง (2563 : 336) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาวิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี มีความมุ่งมั่นในการสร้างสรรค์นวัตกรรมโดยมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการที่จะเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานแบบเดิมๆ ให้มีการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามาใช้ในการสร้างสรรค์งานมากขึ้น โดยให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดสร้างสรรค์ทำงานเป็นทีมและสนับสนุนการปฏิบัติงานของครูให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น โดยเป็นผู้ที่เอื้ออำนวยต่อการเปลี่ยนแปลงในองค์กร เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลและมีภาวะผู้นำในการจัดการและสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ครู และสอดคล้องกับศิริพร พงษ์เนตร (2564 : 118) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรได้สร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาให้ทุกคนได้สร้างสรรค์ผลงานที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน ทำให้ผู้มีส่วนร่วมเห็นคุณค่าของนวัตกรรมที่ได้ พร้อมทั้งยังส่งเสริมและสนับสนุนการให้ความสำคัญต่อบุคคล ผลักดันให้บุคลากรแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาและต่อยอดแนวคิดนวัตกรรม มีวิสัยทัศน์ที่มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาไปในทางที่ดี และสามารถถ่ายทอดสู่แนวปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ต้องการ และส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาตนเองในเรื่องของการใช้เทคโนโลยี โดยผ่านกระบวนการอบรมให้ความรู้

อภิปรายผลการวิจัยข้อที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 พบว่า

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์การบริหารสถานศึกษาให้เข้ากับยุคดิจิทัลและสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลง พัฒนาความรู้และทักษะในการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ และเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่มีประสิทธิภาพสูง สร้างวัฒนธรรมการสื่อสารที่โปร่งใส ชัดเจน เหมาะสมกับกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยมีการรับฟังความคิดเห็นอย่างเปิดเผย นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการสื่อสารกับผู้เกี่ยวข้อง ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยใช้ภาษาทางกายและคำพูดที่เหมาะสมที่เป็นเช่นนี้เพราะสอดคล้องกับบริพัตน์ สารผล (2565 : 118) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ได้ให้คำแนะนำในการพัฒนาไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรสื่อสารการดำเนินการสร้างนวัตกรรมตามวิสัยทัศน์อย่างต่อเนื่อง โดยให้ครูผู้รู้ถึงการขับเคลื่อนของสถานศึกษาไปในทิศทางเดียวกัน และสอดคล้องกับวรวิทย์ ศิริอ่อน (2565 : 75) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1 ได้ให้คำแนะนำการพัฒนาด้านการมีวิสัยทัศน์นวัตกรรม ไว้ว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับเพื่อนร่วมงาน เพื่อแสดงให้เห็นว่าทุกคนเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาและสร้างความน่าเชื่อถือ และยอมรับว่าทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของวิสัยทัศน์ที่ร่วมกันสร้างขึ้นและสร้างความตระหนักให้ผู้อำนวยการ สถานศึกษาเข้ารับการพัฒนาอบรมและใช้กระบวนการ PLC กับผู้อำนวยการสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ร่วมกันวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมาและร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ ร่วมกันในทุกส่วนขององค์กร

2. ด้านการมีทักษะความคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารควรเป็นผู้มีความคิดริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ยอมรับแนวคิดและมุมมองใหม่ ๆ มีความพร้อมปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และเปิดรับการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ มีความมุ่งมั่นและความอดทน พัฒนาระบบสารสนเทศและวัฒนธรรมองค์กรให้เห็นสำคัญของการศึกษา ขวนขวาย แสวงหาแนวความคิดใหม่ ๆ ส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่พัฒนานวัตกรรมรวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรผ่านการอบรม การดูงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถอดบทเรียนจากผู้ประสบความสำเร็จ ผลักดันให้เกิดการสำรวจ ตั้งคำถาม และแสวงหาความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ เกิดความคิดสร้างสรรค์ พัฒนางานใหม่ ๆ เพื่อให้เห็นแนวทางในการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบที่เป็นเช่นนี้เพราะ สอดคล้องกับธิดาพร สร้อยสังวาล (2564 : 104) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาบทบาทภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ได้ให้คำแนะนำไว้ว่า ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน ชุมชนและสร้างโอกาสให้เกิดความแปลกใหม่และปรับเปลี่ยน

การบริหารให้มีความหลากหลาย สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาศักยภาพตนเองและองค์กร บริหารองค์กรอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพการณ์ปัจจุบัน สร้างโอกาสและสนับสนุนส่งเสริมบุคลากรให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง คิดนอกกรอบ สร้างทางเลือกใหม่ เพื่อพัฒนาองค์กร ยอมรับการเปลี่ยนแปลงทางความคิด ทางสังคมและวัฒนธรรมความเป็นอยู่และการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา และส่งเสริม สนับสนุนจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ภายในและภายนอกองค์กร เพื่อสร้างความหลากหลายขององค์ความรู้ และสอดคล้องกับประทีนทิพย์ สลีสองสม (2565 : 87) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอแม่ลาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ได้เสนอแนวทางในการพัฒนาด้านทักษะความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่า ผู้บริหารต้องมีความเชี่ยวชาญในการนำความรู้ทางสมัยมาพัฒนาการบริหาร โดยอาศัยประสบการณ์เดิมที่มีมาพัฒนาความคิดในรูปแบบใหม่ มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิด กล้าลอง กล้าแสดงออก พร้อมทั้งกล้าที่จะเผชิญปัญหาต่าง ๆ ที่พบเจอ คิดนอกกรอบไม่ติดอยู่กับความคิดเดิม ๆ เมื่อพบเจอปัญหาสามารถ แก้ไขได้อย่างสร้างสรรค์

3. ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์องค์กร (SWOT) ให้ทราบถึงความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐาน และเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างรอบด้าน เพื่อนำมาวางแผนการจัดสรรงบประมาณและบุคลากร รวมทั้งมีการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ในแผนปฏิบัติการ แผนการใช้งบประมาณ แผนการพัฒนาศักยภาพ ตามความสำคัญและความจำเป็นอย่างทั่วถึง เพียงพอและเป็นธรรมที่เป็นเช่นนี้เพราะ สอดคล้องกับศิริพร พงษ์เนตร (2564 : 123) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ได้ให้คำแนะนำในการพัฒนาไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดหา และจัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนให้มีใช้อย่างเพียงพอและทันสมัย เพราะเทคโนโลยีกับการจัดการเรียนรู้และการบริหารงานนั้น เป็นสิ่งสำคัญมากที่จะทำให้งานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้คำปรึกษา นิเทศ กำกับติดตาม อยู่เสมอ เพื่อสนับสนุน ช่วยเหลือ แนะนำ รวมทั้งรับรู้ปัญหาอุปสรรคและความสำเร็จอย่างเป็นกัลยาณมิตร โดยจะต้องมีการประเมินจากหลายฝ่ายถึงความคุ้มค่าหรือไม่ สามารถลดเวลาการทำงานได้หรือไม่ เปิดโอกาสให้บุคลากรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนทั้งทางด้านการพัฒนาศักยภาพให้มีความรู้ความสามารถในด้านการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และการพัฒนาเกี่ยวกับเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ให้มีความทันสมัย และมีประสิทธิภาพ สามารถใช้งานให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับการบริหารงานในองค์กรอย่างคุ้มค่าแท้จริง และสอดคล้องกับสาธิต ทรัพย์รวงทอง (2566 : 316) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้คำแนะนำไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่แสดงข้อมูลโรงเรียนในทุกมิติ ทั้งการบริหารจัดการ การเรียนการสอน ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และงบประมาณ

โดยสามารถแก้ไข ปรับปรุงข้อมูลได้ตลอดเวลา รวมทั้งมีระบบอินเทอร์เน็ตที่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตอย่างทั่วถึง มีประสิทธิภาพ และครอบคลุมทุกพื้นที่ในโรงเรียนซึ่งผู้บริหารสามารถนำเทคโนโลยีดังกล่าวมาพัฒนาหรือประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทและใช้เทคโนโลยีสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ที่ทันสมัยและทันต่อสังคมปัจจุบัน

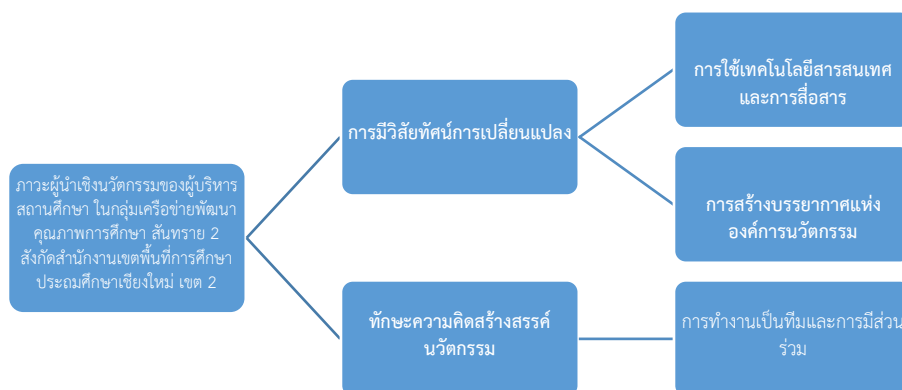
4. ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำหลักประชาธิปไตยและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาใช้ในการบริหารจัดการ ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลตามบทบาทและหน้าที่ ร่วมกันลงมือปฏิบัติงานเพื่อบ่มบ่มเป้าหมายขององค์กรที่เป็นเช่นนี้เพราะ สอดคล้องกับจรรยา ประพันธ์พัฒน์ (2560 :124) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดทิศทาง โครงสร้างองค์กรและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม โดยจัดทำเป็นแผนพัฒนาการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรทราบและเป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กรให้มุ่งสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม และสอดคล้องกับ สุนทร อร่ามเรือง และคณะ (2566 : 270) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ได้ให้คำแนะนำในการพัฒนาด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรแห่งการเรียนรู้วัฒนธรรม ไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ PLC เพื่อสร้างนวัตกรรมภายในสถานศึกษาและสร้างบรรยากาศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างนวัตกรรมเชิงระบบ PDCA กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนรับฟังพูดคุยกับบุคลากรให้ความรู้ในเบื้องต้นมีพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

5. ด้านการสร้างทีมและการมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารสถานศึกษา ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมผ่านวงจรคุณภาพ PDCA และการใช้กิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC : Professional Learning Community ที่เป็นเช่นนี้เพราะ สอดคล้องกับปวีรัตน์ ยืนยง (2563 : 341) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี ได้ให้คำแนะนำไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรได้สร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน และเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจที่เป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จ ผู้บริหาร สถานศึกษาควรสนับสนุนให้บุคลากรร่วมกันสร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ และสอดคล้องกับณัฏฐนิกา หามนตรีและพรเพท รุ่งแผน (2564 : 357) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ได้ให้คำแนะนำไว้ว่า ผู้บริหารควรสนับสนุนครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้มีการถ่ายทอดความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม เช่น การจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้(Professional Learning Community : PLC) หรือ กิจกรรมการแบ่งปันความรู้ (Knowledge Sharing) และเผยแพร่ความรู้ต่อไป มีการส่งเสริม สนับสนุน และ

สร้างขวัญกำลังใจแก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาสร้างผลงานนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มต้นจากการค้นหาแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จากครูภายในโรงเรียน เพื่อเผยแพร่ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา สันทราย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็นองค์ความรู้จากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา สันทราย 2

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม เป็นพฤติกรรมของผู้ที่มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาองค์กรด้วยวิธีการแนวทางหรือเครื่องมือใหม่ ๆ โดยใช้กระบวนการในการคิดค้น สร้างสรรค์นวัตกรรม เข้าถึงปัญหาและโอกาส พร้อมทั้งส่งเสริมบุคลากรให้คิดค้น สร้างสรรค์และมีความกล้าที่จะนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาพัฒนาองค์กรให้ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย

1) การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์แนวโน้มทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาและนำมากำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าหมาย เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

2) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการหาข้อมูลสารสนเทศ ความรู้ แนวทางและวิธีการใหม่ ๆ ที่แตกต่างมาใช้ในการบริหารและพัฒนาสถานศึกษาอยู่เสมอ กล้าคิดริเริ่มในการนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารและส่งเสริมการจัดการศึกษาในสถานศึกษา

3) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล แสดงให้ครูและบุคลากรเข้าใจ ยอมรับและนำไปสู่การปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ เห็นความสำคัญ และเป็นตัวอย่างที่ดีในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสม

4) การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาได้กำหนดทิศทาง โครงสร้าง ส่งเสริมและสร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในองค์กรเพื่อให้บุคลากร ให้ออกาสและสามารถ แสดงศักยภาพในการการคิด ริเริ่ม สร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ

5) การทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรมีการกำหนด เป้าหมายทางด้านนวัตกรรมการเรียนการสอนร่วมกัน เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการ เสนอความคิดเห็นเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการสร้างนวัตกรรมการศึกษา

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนา คุณภาพการศึกษา สันทราย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2” ได้ รูปแบบหรือแนวการปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาองค์กรด้วยวิธีการ แนวทางหรือเครื่องมือใหม่ ๆ โดยใช้กระบวนการในการคิดค้น สร้างสรรค์นวัตกรรม เข้าถึงปัญหาและ โอกาส พร้อมทั้งส่งเสริมบุคลากรให้คิดค้น สร้างสรรค์และมีความกล้าที่จะนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มา พัฒนาองค์กรให้ประสบผลสำเร็จ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนา คุณภาพการศึกษา สันทราย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 พบว่า ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรให้ ความสำคัญการวิเคราะห์องค์กร (SWOT) ให้ทราบถึงความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐาน และ เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างรอบด้าน เพื่อนำมาวางแผนการจัดสรรงบประมาณและบุคลากร รวมทั้งมีการ ขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ในแผนปฏิบัติการ แผนการใช้งบประมาณ แผนการพัฒนา บุคลากร ตามความสำคัญและความจำเป็นอย่างทั่วถึง เพียงพอและเป็นธรรม

2) ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ การบริหารสถานศึกษาให้เข้ากับยุคดิจิทัลและสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลง พัฒนาความรู้และทักษะใน การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ และเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่มี ประสิทธิภาพสูง สร้างวัฒนธรรมการสื่อสารที่โปร่งใส ชัดเจน เหมาะสมกับกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดย มีการรับฟังความคิดเห็นอย่างเปิดเผย นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการสื่อสารกับ ผู้เกี่ยวข้อง ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยใช้ภาษาทางกายและคำพูดที่เหมาะสม

3)ด้านการมีทักษะความคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารควรเป็นผู้มีความคิดริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ยอมรับแนวคิดและมุมมองใหม่ ๆ มีความพร้อมปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และเปิดรับการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ มีความมุ่งมั่นและความอดุสาหะ พัฒนาระบบสารสนเทศและวัฒนธรรมองค์กรให้เห็นสำคัญของการศึกษา ขวนขวาย แสวงหาแนวความคิดใหม่ ๆ ส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่พัฒนานวัตกรรมรวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรผ่านการอบรม การดูงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถอดบทเรียนจากผู้ประสบความสำเร็จ ผลักดันให้เกิดการสำรวจ ตั้งคำถาม และแสวงหาความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ เกิดความคิดสร้างสรรค์ พัฒนางานใหม่ ๆ

4)ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำหลักประชาธิปไตยและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ในการบริหารจัดการ ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลตามบทบาทและหน้าที่ ร่วมกันลงมือปฏิบัติงานเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายขององค์กร

5)ด้านการสร้างทีมและการมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารสถานศึกษา ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมผ่านวงจรคุณภาพ PDCA และการใช้กิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC : Professional Learning Community

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาวิจัยภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 เพื่อสรุปเป็นภาพรวมของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

2) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

References

- กุลชลี จงเจริญ. (2562). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม*. นนทบุรี : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช.
- ฐิตินันท์ นันทะศรี และคณะ. (2562). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา INNOVATIVE LEADERSHIP OF SCHOOL DIRECTORS*. วารสารบัณฑิตศึกษา. 17(79), 11.
- จิราภา ประพันธ์พัฒน์. (2560). *การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

- ณัฐนิชา หามนตรีและพรเพท รู้แผน. (2564). แนวทางการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วารสาร Journal of Roi Kaenasrn Academi. 7(4) : 347- 361.
- ฐินันท์ นันทะศรี และคณะ. (2562). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา INNOVATIVE LEADERSHIP OF SCHOOL DIRECTORS. วารสารบัณฑิตศึกษา. 17(79), 11.
- จิตาพร สร้อยสังวาลย์. (2564). บทบาทภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา. การศึกษาค้นคว้าอิสระหลักสูตรปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. พะเยา : มหาวิทยาลัยพะเยา.
- บริพัฒน์ สารผล.(2565). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี. วิทยานิพนธ์หลักสูตรการบริหารและการพัฒนาการศึกษา. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- ประทีนทิพย์ สลีสองสม. (2565). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอแม่ลาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ปรีวัฒน์ ยืนยง. (2563). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย. 4(3), 330-344.
- วรุฒิ ศิริอ่อน. (2565). แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1. การค้นคว้าอิสระตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สาธิต ทรัพย์รวงทอง. (2566). รูปแบบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารวิจัยวิชาการ. 6(3), 309 - 321.
- สุนทรี อร่ามเรือง. (2566). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. วารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์. 8(2), 262 - 272.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2. (2565). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2565. เชียงใหม่ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2.
- ศิริพร พงษ์เนตร. (2564). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.